

DJEČJI VRTIĆ JARUN
BARTOLIĆI 39A
ZAGREB

RANA PISMENOST

MATERIJAL ZA RODITELJE
DJECE PREDŠKOLARACA

(priredila logopedinja vrtića)

PREDČITAČKO RAZDOBLJE

- Predčitačko razdoblje označava vrijeme prije formalne poduke u učenju čitanja i pisanja
- Predčitačko razdoblje najvećim dijelom određuje **rana pismenost**

RANA PISMENOST

- Ranu pismenost čine sva ona znanja o čitanju i pisanju prije nego što dijete **započne** čitati i pisati
- ranu pismenost čini i **niz vještina** koja su preduvjet tečnom čitanju i pisanju, a posebno se ističe šest slijedećih:

1. FONOLOŠKA SVJESNOST – mogućnost djetetove manipulacije na razini rime, riječi i glasova

- dijete treba prepoznati i proizvoditi rimu

npr. GLJIVA- ŠLJIVA

KOSA – ROSA, BOSA

- dijete treba znati slogovno stapanje i raščlambu (slogovna analiza i sinteza)

npr. KUĆA KU-ĆA

SOBA SO-BA

- dijete treba prepoznati prvi glas u riječi
npr. Kojim slovom/glasom započinje riječ
**KOSA, ŠUMA, ČOVJEK, JABUKA,
GLJIVA...**
- dijete treba prepoznati zadnji glas u riječi
npr. Kojim slovom/glasom završava riječ
**SAT, VAL, KOS, SOK, ZUB, SAN, NOS,
SIN, SOVA.....**

- dijete treba razumjeti da glasovi čine riječ i znati glasove stapati u riječi (glasovna sinteza)
npr. Ako ti kažem S-A-T koju sam ti riječ rekla?
Ako ti kažem Z-I-M-A koju sam ti riječ rekla?
- dijete treba razumjeti da se riječi dijele na glasove i znati rastaviti riječi na glasove
(glasovna analiza)
npr. Od kojih se slova/glasova sastoji riječ SAT?
Od kojih se slova/glasova sastoji riječ KAPA?

2. RJEČNIK

- Svakodnevno i **cijeli život** usvajamo **nove** riječi i nova ili proširena značenja poznatih riječi
- Djeca usvajaju riječi spontano
- **Veličina dječjeg rječnika** ovisi o broju riječi koje s **njima razmjenjuju** roditelji i okolina
- Procjenjuje se da u dobi od 6 godina djeca poznaju otprilike 10 000 riječi
- Veličina djetetova rječnika uvelike određuje uspješnost **ovladavanja čitanjem i razumijevanjem pročitano**

3. PRIPOVJEDANJE

- Pripovjedaње je jedna od **temeljnijih** vještina važnih za čitalačke sposobnosti
- dijete treba moći razumjeti i proizvesti pripovjednu strukturu
(**naučiti** dijete da može prepričati određeni događaj prema slijedu radnje)

4. INTERES ZA TISAK

Određuje se kroz:

- djetetovo baratanje knjigom,
- traženjem da mu se čita,
- djetetovim pretvaranjem da čita.

5. KONCEPT TISKA

Odnosi se na poznavanje pravila čitanja:

- da se tekst proteže slijeva nadesno,
- odozgo prema dolje,
- prepoznavanje naslova teksta
- priča se nastavlja na slijedećoj stranici knjige

6. IMENOVANJE SLOVA

- Dijete treba znati da svako slovo ima svoje ime i da se sva slova međusobno razlikuju.
- Uloga vrtića nije da djecu uči čitati i pisati.
- Djeca pred polazak u školu trebaju biti na razini **prepoznavanja** slova.
- Važno je da dijete u predškolskoj dobi s roditeljima igra igre koje uključuju slova, te da komentira slova koja prepoznaje.

KAKO SE MOŽETE IGRATI

- **Igre tijelom** - oblikovanje slova tijelom
- **Igre glasovima**: reci riječ na zadani glas; reci rečenicu na zadanu riječ; reci suprotno; sastavi riječ od glasova; dopuni rečenicu; pokvareni telefon; jednina i množina riječi
- **Igre i aktivnosti slovima**: izreži svoje ime iz novina; nalijepi svoje ime; pisanje slova i imena uz pomoć slika; tombola slova (slovarice ili slova na čepovima); opcertaj plastično slovo i oboji ga; igre slovima iz slovarice - izvlačimo slova i imenujemo ih, slažemo svoje ime, domino slova, memory slova
- **Izrada slikovnice** – izrađujte slikovnice koju dijete voli i/ili imate kod kuće.